

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

16.3.2009

B6-0146/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatavate küsimuste B6-0214/2009 ja B6-0213/2009 alusel

vastavalt kodukorra artikli 108 lõikele 5

rahvusvahelise kaubanduse komisjoni nimel

Esitaja(d): Helmuth Markov

Raamleping ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide vahelise majanduspartnerluslepingu sõlmimiseks

Euroopa Parlamendi resolutsioon raamlepingu kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide vahelise majanduspartnerluslepingu sõlmimiseks

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 25. septembri 2003. aasta resolutsiooni Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) viienda ministrite konverentsi kohta Cancúnis¹, 12. mai 2005. aasta resolutsiooni Doha vooru hindamise kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogu 1. augusti 2004. aasta otsuse järel², 1. detsembri 2005. aasta resolutsiooni Hongkongis toimuva Maailma Kaubandusorganisatsiooni kuuenda ministrite konverentsi ettevalmistamise kohta³, 23. märtsi 2006. aasta resolutsiooni majanduskoostöö lepingute mõju kohta arengule⁴, 4. aprilli 2006. aasta resolutsiooni Doha vooru hindamise kohta pärast Hongkongis toimunud WTO ministrite konverentsi⁵, 1. juuni 2006. aasta resolutsiooni kaubanduse ja vaesuse kohta: kaubanduspoliitika kavandamine eesmärgiga suurendada kaubanduse panust vaesuse leevendamisse⁶, 7. septembri 2006. aasta resolutsiooni Doha arengukava läbirääkimiste peatamise kohta⁷, 23. mai 2007. aasta resolutsiooni majanduskoostöölepingute kohta⁸, 12. juuli 2007. aasta resolutsiooni TRIPS-lepingu ja ravimite kättesaadavuse kohta, 12. detsembri 2007. aasta resolutsiooni majanduspartnerluslepingute kohta⁹ ning 5. juuni 2008. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega kohaldatakse üldiste tariifsete soodustuste kava ajavahemikus 1. jaanuar 2009 kuni 31. detsember 2011 ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 552/97, nr 1933/2006 ja komisjoni määrusi (EÜ) nr 964/2007 ja nr 1100/2006¹⁰;
- võttes arvesse majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide vahel;
- võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000 (Cotonou leping);
- võttes arvesse üldasjade ja välissuhete nõukogu 2006. aasta aprillis, 2006. aasta oktoobris, 2007. aasta mais, 2007. aasta oktoobris, 2007. aasta novembris ning 2008. aasta mais tehtud järeldusi;

¹ ELT C 77 E, 26.3.2004, lk 393.

² ELT C 92 E, 20.4.2006, lk 397.

³ ELT C 285 E, 22.11.2006, lk 126.

⁴ ELT C 292 E, 1.12.2006, lk 121.

⁵ ELT C 293 E, 2.12.2006, lk 155.

⁶ ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 261.

⁷ ELT C 305 E, 14.12.2006, lk 244.

⁸ ELT C 102 E, 24.4.2008, lk 301.

⁹ ELT C 323 E, 18.12.2008, lk 361.

¹⁰ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0252.

- võttes arvesse komisjoni 23. oktoobri 2007. aasta teatist majanduspartnerluslepingute kohta (KOM(2007)0635);
 - võttes arvesse üldist tolli- ja kaubanduskokkulepet (GATT), eelkõige selle XXIV artiklit;
 - võttes arvesse 14. novembril 2001. aastal Dohas WTO ministrite konverentsi neljandal istungjärgul vastu võetud ministrite deklaratsiooni;
 - võttes arvesse 18. detsembril 2005. aastal Hongkongis WTO ministrite konverentsi kuuendal istungjärgul vastu võetud ministrite deklaratsiooni;
 - võttes arvesse 10. oktoobril 2006. aastal WTO peanõukogus vastu võetud kaubandusabi töökonna aruannet ja soovitusi;
 - võttes arvesse ÜRO 8. septembri 2000. aasta aastatuhande deklaratsiooni, milles sätestatakse aastatuhande arengueesmärgid kui rahvusvahelise üldsuse poolt vaesuse kaotamiseks ühiselt kehtestatud kriteeriumid;
 - võttes arvesse 8. juulil 2005. aastal G8 poolt Gleneaglesis avaldatud Gleneaglesi kommünikeed;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 108 lõiget 5 koos artikli 103 lõikega 2,
- A. arvestades, et majanduspartnerluslepingud peaksid olema WTO nõuetega kooskõlas olevad lepingud, mille eesmärk on toetada piirkondlikku integratsiooni ja edendada AKV riikide majanduse järkjärgulist integreerimist maailmamajandusse, soodustades seeläbi nende jätkusuutlikku sotsiaalset ja majanduslikku arengut ning aidates kaasa üldistele jõupingutustele vaesuse kaotamiseks AKV riikides;
 - B. arvestades, et WTO eeskirjadega ei nõuta majanduspartnerluslepinguga liitunud riikidelt liberaliseerimise kohustuste võtmist teenuste valdkonnas;
 - C. arvestades, et majanduspartnerluslepinguid tuleks kasutada pikaajaliste suhete loomiseks, nii et kaubandus toetab arengut;
 - D. arvestades, et praegune finants- ja majanduskriis tähendab seda, et suhted õiglase kaubanduse poliitika alusel on arengumaailma jaoks olulisemad kui kunagi varem;
 - E. arvestades, et vahepealses majanduspartnerluslepingus keskendutakse kaubavahetusele ja kooskõlale WTO nõuetega;
 - F. arvestades, et vahepealne majanduspartnerlusleping avaldab põhjalikku mõju Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide ning nende Ida- ja Lõuna-Aafrikas asuvate kaubanduspartnerite majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase arengu tulevastele suundadele ning nende valdkondadega seotud poliitikale;
 - G. arvestades, et Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigid asutasid 2005. aastal tolliliidu ja töötavad selle nimel, et luua ühisturg aastaks 2010, rahaliit aastaks 2012 ning Ida-Aafrika riikide poliitiline föderatsioon;

- H. arvestades, et vahepealne majanduspartnerlusleping võib tõenäoliselt avaldada mõju Ida-Aafrika Ühenduse riikide ja teiste kaubanduspartnerite vahel tulevikus sõlmitavate lepingute kohaldamisalale ja sisule ning selle piirkonna positsioonile läbirääkimistel;
- I. arvestades, et konkurents ELi ja AKV riikide vahel on vähene, sest valdav enamus ELi ekspordist koosneb kaupadest, mida AKV riigid ei tooda, kuid vajavad sageli kas otseseks tarbimiseks või sisendina kodumaises tööstuses;
- J. arvestades, et Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigid on andnud märku, et nad soovivad pidada uusi läbirääkimisi mitme vahepeelses majanduspartnerluslepingus sisalduva küsimuse üle;
- K. arvestades, et mitte ühegi liberaliseerimiskavaga ei nõuta nendelt riikidelt ühegi positiivse tollitariifi kaotamist enne 2015. aastat; arvestades, et Ida-Aafrika Ühenduse liikmesriikidel on 24 aastat aega vahepeelses majanduspartnerluslepingus ette nähtud liberaliseerimisprotsessi lõpule viimiseks;
- L. arvestades, et kaubanduskohustustega peab kaasnema kaubandusega seotud abi suurendamine;
- M. arvestades, et kaubandusabi eesmärk on toetada arengumaade suutlikkust kasutada ära uusi kaubandusvõimalusi ning kompenseerida neile kohandamiskulud ja kaubanduse liberaliseerimise võimalik negatiivne mõju;
- N. arvestades, et võimaliku täiemahulise majanduspartnerluslepinguga ei tohiks mingil viisil kahjustada Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide suutlikkust edendada ravimite kättesaadavust,
1. on seisukohal, et vahepealne majanduspartnerlusleping peab aitama kaasa kaubavahetuse taaselavdamisele AKV riikide ja Euroopa Liidu vahel, majanduskasvu suurendamisele, piirkondlikule integratsioonile, majanduse mitmekesistamisele ning vaesuse vähendamisele ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele; nõuab seetõttu tungivalt selle paindlikku rakendamist, võttes täiel määral arvesse Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide piiratud suutlikkust;
2. rõhutab, et kõnealuseid lepinguid saab pidada rahuldavaks, kui nende abil saavutatakse kolm eesmärki: anda AKV riikidele toetust jätkusuutlikuks arenguks, soodustada nende osalemist maailmakaubanduses ja tugevdada regionaliseerimisprotsessi; rõhutab, et Euroopa Liit peab andma tuge kaitseks Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide majanduse avamise negatiivsete tagajärgede vastu, et oleks võimalik saada tõelist kasu kaubandussoodustustest ning edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut;
3. kinnitab veel kord oma seisukohta, et asjakohaselt kavandatuna annavad majanduspartnerluslepingud võimaluse AKV-ELi kaubandussuhete taaselavdamiseks, AKV riikide majanduse mitmekesistamise ja piirkondliku integratsiooni edendamiseks ning vaesuse vähendamiseks AKV riikides;
4. ergutab läbirääkimiste osapooli lõpetama läbirääkimised kavandatult 2009. aasta jooksul;

ergutab pooli võtma kõiki meetmeid, et vormistada kõikehõlmav majanduspartnerlusleping AKV riikide ja Euroopa Liidu vahel lõplikult enne 2009. aasta lõppu, nagu on kavandatud;

5. tunnistab kasu, mida vahepealse majanduspartnerluslepingu alla kirjutamine on toonud eksportijatele, kuna see avardab Euroopa Liitu eksportimise võimalusi pärast Cotonou lepinguga ette nähtud kaubandusrežiimi lõppemist 1. jaanuaril 2008, hoides seeläbi ära võimaliku kahju AKV riikide eksportijatele, mis oleks tulenenud sellest, kui nad oleksid pidanud toimima vähem soodsa kaubandusrežiimi alusel;
6. väljendab heameelt asjaolu üle, et Euroopa Liit pakub AKV riikidele enamiku toodete osas täielikult tollimaksu- ja kvoodivaba juurdepääsu Euroopa Liidu turule;
7. rõhutab, et vahepealne majanduspartnerlusleping on kaubavahetusleping, mille eesmärk on säilitada ja oluliselt laiendada Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide ekspordivõimalusi Euroopa Liidus nii täieliku turule juurdepääsu kui ka päritoluriiki käsitlevate täiustatud eeskirjade kaudu;
8. rõhutab, et vahepealse majanduspartnerluslepingu sõlmimine on vajalik samm jätkusuutliku majanduskasvu suunas selles piirkonnas tervikuna, ning toonitab, kui tähtis on läbirääkimisi jätkata, et saavutada laiahaardeline kokkulepe ulatuslikuma kaubavahetuse, investeeringute ja piirkondliku integratsiooni soodustamiseks;
9. tuletab meelde, et vahepealse majanduspartnerluslepingu eduka rakendamise väga oluline alus on tõeline piirkondlik turg ning piirkondlik integratsioon ja koostöö on Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide sotsiaalse ja majandusliku arengu seisukohalt väga tähtsad;
10. nõuab, et ükski Euroopa Liidu ning Ida- ja Lõuna-Aafrika piirkonna riikide vahel sõlmitud leping ei tohi olla teistega vastuolus ega takistada piirkondlikku integratsiooni kõnealuses laiemas piirkonnas;
11. tunnustab vahepealsetes majanduspartnerluslepingutes väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) jaoks üleminekuperioodide kehtestamist, et võimaldada neil kohaneda lepinguga sätestatud muutustega, ning nõuab tungivalt, et Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide ametiasutused jätkaksid täiemahuliste majanduspartnerluslepingute üle peetavate läbirääkimiste käigus VKEde huvide toetamist;
12. nõuab, et Euroopa Liit tagaks nii AKV riikide ametiasutustele kui erasektorile suurema ja asjakohase abi, et hõlbustada nende riikide majanduse üleminekut pärast vahepealsele majanduspartnerluslepingule alla kirjastamist;
13. toetab seetõttu kokkulepitud tollimaksuerandeid, mis puudutavad põllumajandustooteid ja mõnesid töödeldud põllumajandustooteid, tingimusel et need tulenevad peamiselt vajadusest kaitsta varases arenguetaapis olevaid tööstusi või tundlikke tooteid nendes riikides;
14. palub komisjonil selgitada rahaliste vahendite tegelikku jaotust kogu AKV piirkonnas seoses lubatud prioriteetsete kulutustega kaubandusabi suurenenud eelarvereaal;

15. nõuab tungivalt, et asjaomased riigid annaksid selget ja läbipaistvat teavet majandusliku ja poliitilise olukorra ning arengu kohta nendes riikides, et parandada koostööd komisjoniga;
16. tunnustab asjaolu, et kõikehõlmavasse majanduspartnerluslepingusse lisatakse arengukoostööd käsitlev peatükk, mis hõlmab kaubavahetust, pakkumisepoolset konkurentsivõimet, äritegevust edendavat infrastruktuuri, teenustega kauplemist, kaubandusega seotud küsimusi, institutsioonilise suutlikkuse tõstmist ja maksukohandusi; kutsub mõlemaid pooli üles pidama kinni kokkulepitud kohustusest viia lõpule läbirääkimised konkurentsi ja riigihangete üle alles siis, kui on loodud piisav suutlikkus;
17. tuletab meelde, et mitte ainult majanduspartnerluslepingu struktuur ja sisu, vaid ka selle rakendamise viis ja vaim peavad toetama Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide arenguga seotud eesmärke, poliitikat ja prioriteete;
18. tuletab meelde, et 2007. aasta oktoobris võeti vastu ELi kaubandusabi strateegia, millega kohustuti suurendama 2010. aastaks kaubandusega seotud ELi kollektiivset abi 2 miljardi euronii aastaks (1 miljard eurot ühenduse poolt ja 1 miljard eurot liikmesriikidelt); nõuab kindlalt, et Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigid saaksid sellest asjakohase ja õiglase osa;
19. kutsub komisjoni üles selgitama, kuidas rahalisi vahendeid kogu piirkonnas jagatakse, ning kutsub ELi liikmesriike kavandama täiendavat rahastamist pärast ajavahemiku 2008–2013 eelarvekohustuste täitmist;
20. nõuab tungivalt, et mis tahes täiemahulise majanduspartnerluslepingu üle läbirääkimiste pidajad võtaksid täielikult arvesse loodusvarade läbipaistvat haldamist ja tooksid välja parimad tavad, mis on vajalikud selleks, et AKV riigid saaksid sellistest varadest maksimaalset kasu;
21. rõhutab, et iga kõikehõlmav majanduspartnerlusleping peab sisaldama ka sätteid hea valitsemistava, poliitiliste ametikohtade läbipaistvuse ja inimõiguste kohta;
22. rõhutab piirkonnasisese kaubanduse tähtsust ja vajadust tihedamate piirkondlike kaubandussuhete järele, et tagada jätkusuutlik areng piirkonnas; toonitab koostöö ja ühilduvuse tähtsust eri piirkondlike üksuste vahel;
23. ergutab arengumaade ja piirkondlike rühmituste vaheliste tollimaksude – mis praegu moodustavad 15 kuni 25 % kaubavahetuse rahalisest mahust – edasist langetamist, et jätkata lõuna–lõuna-suunalise kaubanduse, majanduskasvu ja piirkondliku integratsiooni edendamist;
24. kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva selleks, et alustada taas läbirääkimisi Doha arengukava üle ja tagada, et kaubanduse liberaliseerimise lepingutega edendatakse jätkuvalt arengut vaestes riikides;
25. on veendunud, et kõikehõlmavad majanduspartnerluslepingud peaksid täiendama Doha arengukava lepingut ja mitte olema AKV riikidele alternatiiviks;
26. arvestab, et kahepoolseid kaitsemeetmeid sisaldav kaubanduskaitse peatükk on vajalik; kutsub mõlemaid pooli üles vältima kõnealuste kaitsemeetmete tarbetut kasutamist;

27. nõuab kiiret ratifitseerimismenetlust, et partnerriigid saaksid vahepealsetest majanduspartnerluslepingutest kasu asjatu viivitusest;
28. tuletab meelde, et kuigi vahepealset majanduspartnerluslepingut võib pidada protsessi esimeseks etapiks, on see õiguslikus mõttes täiesti iseseisev rahvusvaheline leping, mis ei pruugi viia täiemahulise majanduspartnerluslepingu sõlmimiseni;
29. rõhutab, et Euroopa Parlamendi võimalik nõusolek vahepealse majanduspartnerluslepinguga ei määra ära parlamendi seisukohta võimaliku täiemahulise majanduspartnerluslepingu suhtes, kuna sõlmimise menetlus on seotud kahe erineva rahvusvahelise lepinguga;
30. tuletab meelde, et Ida-Aafrika Ühendus on ainuke piirkond, mille kõik liikmed on liitunud vahepealse majanduspartnerluslepinguga ja pakkunud välja ühesugused liberaliseerimise ajakavad; juhib tähelepanu, et kõnealuseid ajakavasid tuleb regulaarselt hinnata ja läbi vaadata, kui need osutuvad rakendamise seisukohalt liiga koormavaks;
31. juhib tähelepanu sellele, et vahepealne majanduspartnerlusleping mõjutab arvatavasti suhteid asjaomase piirkonna ja selle lähimate kaubanduspartnerite vahel, ja tuleb tagada, et praeguse lepingu sätted aitavad lihtsustada tulevaste kaubanduslepingute sõlmimist;
32. kutsub komisjoni üles reageerima paindlikult Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide nõudmistele vaadata läbi mitmed vahepealses majanduspartnerluslepingus sisalduvad küsimused, sealhulgas mõiste „kogu kaubavahetus”, liberaliseerimise ajakavad, enamsoodustusrežiimi klausel, ekspordimaksude kaotamine, võrdne kohtlemine, kahepoolised kaitsemeetmed, kaitsemeetmete kohaldamise kestus varases arenguetapis olevate tööstusharude puhul, põllumajandustoetused, spetsiaalsed kaitsemehhanismid ja peatamisklausel;
33. nõuab tungivalt, et AKV riigid edendaksid liberaliseerimisprotsessi, ning ergutab selliste reformide laiendamist muudele valdkondadele kui kaubavahetus, et suurendada ka teenuskaubanduse liberaliseerimist;
34. juhib tähelepanu, et majanduspartnerlusleping peaks aitama kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele;
35. märgib, et mõned AKV riigid on taotlenud majanduspartnerluslepingu läbirääkimiste raames enamsoodustusrežiimi klauslit, millega kaupade impordile kehtestatakse normaalne mittediskrimineeriv toll eesmärgiga tagada see, et kõiki eksportijaid koheldakse sama hästi kui kaubanduspartnerit, kelle suhtes kohaldatakse enamsoodustusrežiimi,
36. tunneb heameelt asjaolu üle, et Euroopa Liit ja AKV riigid on pidanud läbirääkimisi uute, täiustatud ja paindlikumate päritolureeglite üle, mis võiksid nõuetekohase rakendamise ja AKV riikide piiratud suutlikkuse asjakohase arvestamise korral anda neile riikidele märkimisväärsed eelised,
37. rõhutab, et kaevandustoodete ja puidu eksport ei tohi kahjustada õrna ökosüsteemi, millel

on kogu Aafrika mandri jaoks otsustav tähtsus, ning et majanduspartnerluslepingutes tuleb ette näha mehhanismid Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide osutatud keskkonnateenuste hüvitamiseks.

38. rõhutab, et asjakohased ja läbipaistvad järelevalvemehhanismid koos Euroopa Parlamendi vastutava komisjoni tõhusa järelevalvega on olulised selleks, et tagada üldine järjepidevus kaubandus- ja arengupoliitikas;
39. peab oluliseks, et majanduspartnerluslepingute rakendamisel loodaks asjakohane järelevalvesüsteem, mida koordineeriks asjakohane parlamendikomisjon, mis koosneb rahvusvahelise kaubanduse komisjoni ja arengukomisjoni liikmetest, et tagada kohane tasakaal rahvusvahelise kaubanduse komisjoni juhtrolli säilitamise ning kaubandus- ja arengupoliitika üldise järjepidevuse vahel; see parlamendikomisjon peaks töötama paindlikult ja kooskõlastama aktiivselt oma tegevust AKV-ELi parlamentaarse ühisassambleega; on seisukohal, et järelevalve peaks algama pärast iga vahepealse majanduspartnerluslepingu vastuvõtmist;
40. nõuab asjakohaseid ja läbipaistvaid selge rolli ja mõjuga järelevalvemehhanisme, et jälgida majanduspartnerluslepingute mõju koos AKV riikide suurenenud omavastutuse ja laialdase sidusrühmadega konsulteerimisega;
41. väljendab heameelt selle üle, et vahepealsesse majanduspartnerluslepingusse on lisatud läbivaatamisklausel, milles kinnitatakse, et lepingu igakülgne läbivaatamine, mis hõlmab kaubanduskohustuste rakendamise maksumuse ja tagajärgede analüüsi, toimub hiljemalt viie aasta möödumisel pärast lepingule alla kirjutamist ning seejärel iga viie aasta järel; vajaduse korral tuleb muuta lepingu sätteid ja nende kohaldamist, võttes arvesse ja järgides WTO nõudeid ja menetlusi;
42. kutsub komisjoni üles konsulteerima parlamendiga enne otsuse vastuvõtmist rahvusvaheliste lepingute ajutise kohaldamise kohta – nagu seda tehakse majanduspartnerluslepingute puhul –, kui nõusolekumenetlus osutub vajalikuks, arvestades võimalusega, et parlament võib edaspidi rahvusvahelise lepingu tagasi lükata, mille tulemusena tuleb lõpetada selle ajutine kohaldamine;
43. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide ja AKV riikide valitsustele ja parlamentidele, AKV–ELi nõukogule ja AKV–ELi parlamentaarsele ühisassambleele.